

Allégatan mot söder

Allégatan mot söder på 1890-talet, träden på Allégatan är cirka 60 år gamla på denna bild en gatan med körbanor utmed vardera sidan och med en trädplanterad gångbana i mitten som kallades för esplanad. Denna esplanad var den första i Sverige. Vid 1800-talets början hade endast några få svenska städer offentliga parker, delvis kan det förklaras med att städerna var små men efterhand som de växte anlades allt fler parker. Parkerna tillkom ofta på privata initiativ och den nya samhällsklassen av välsituerade industriidkare – borgerskapet – strävade efter att skapa egna samlingsplatser och umgängesvanor. Under senare delen av seklet med snabbt växande industri, trångboddhet och luftföroreningar tillkom hygieniska och moraliska aspekter som motiv för offentliga planteringar.

I småstäderna var dock syftet framför allt en elegant promenadplats, städerna fick också trädplanteringar på gatorna i form av alleér bland annat att förhindra stora och ödeläggande stadsbränder. Den första offentliga planteringen i Borås var Allégatan och gatan hade breddats efter stadsbranden år 1827 och planterades några år senare, delvis på privata initiativ med början vid Utfallskagården som numera heter Hemgården. 800 meter lång var allén som sagt var Sveriges första genomförda esplanadgata eller boulevard. Vid sekelskiftet ansågs den vara en av de främsta sevärdheterna i staden och det blev en populär företeelse för stadens borgerskap att på storstadsmaner flanera utmed denna boulevard. Under 1930-talet togs dessa träd ner till mångas förtrytelse för att bygga om gatan till en genomfartsled. Några av almarna kunde dock sparas vid Hemgården och de står fortfarande kvar. År 1987-88 togs återigen träden ner och man planterade 135 glanslindor och återigen gör Allégatan skäl för sitt namn.

Yxhammarsgatan och Lilla Brogatan har vid liknande öden genom trafikens krav på framkomlighet. Borås första egentliga park, planteringen vid Tekniska skolan tillkom år 1878. Av denna finns det inte mycket kvar genom tillkomsten av nya skolbyggnader, Teknologgatans breddning och Varbeggsvägens framdrande till nuvarande Stadsbron. Det var inte förrän år 1899 som Stadsparken kom att stå klar. I parkområdet låg teatern och det gamla Varmbadhuset. Utbredningen begränsades från början av två fabriksområden, Lundbergs Färgeri som revs år 1930 och Wiskabergs som år 1985 ersattes med det nya Stadsparksbadet.